

КАЗАНСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ
ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ АБАИ

«TURKIY XALQLARNING MA'NAVIY INTEGRATSIYASI: TILI, ADABIYOTI, MADANIYATI»

MAVZUSIDAGI II XALQARO ILMIY-NAZARIY KONFERENSIYA

TOSHKENT - 2025

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT
O'ZBEK TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI**

**«TURKIY XALQLARNING MA'NAVIY
INTEGRATSIYASI: TILI, ADABIYOTI,
MADANIYATI»**

**MAVZUSIDAGI II XALQARO ILMIY-NAZARIY
KONFERENSIYA MATERIALLARI**

TOSHKENT - 2025

Mazkur ilmiy maqolalar to'plamida «Turkiy xalqlarning ma'naviy integratsiyasi: tili, adabiyoti, madaniyati» II Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Maqolalarda turkiy tillarning rivoji va o'zaro o'xshashliklarini, umumiy adabiy merosimizni ilmiy asosda chuqur o'rganish; madaniy aloqalarni zamonaviy texnologiyalar orqali kengaytirish; tarjima va adabiy almashinuv orqali xalqaro miqyosda muloqotni kuchaytirish; raqamli platformalar orqali integratsiyani amalga oshirishga oid fikrlar yoritib berilgan. To'plamdan dunyo bo'yicha taniqli turkiyshunos olimlar, metodistlar, o'qituvchilar hamda ToshDO'TAU iqtidorli talabalarining maqolalari ham o'rin olgan.

To'plam til va adabiyot ta'limi bilan shug'ullanuvchi professor-o'qituvchilar, shu sohaning tadqiqotchilari, magistrant va talabalarga mo'ljallangan.

Taqrizchilar:

G.Asilova – *pedagogika fanlari doktori (DSc), professor.*

G.Norimova – *filologiya fanlari nomzodi, dotsent.*

Tahrir hay'ati:

S.Muhamedova, S.Qambarova, O.Turaqulova,
Y.Shirnova, M.Yo'ldosheva.

Mazkur to'plam matni Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti Kengashining 2025-yil 2-iyundagi 10-sonli majlisida muhokama qilinib, nashrga tavsiya qilingan.

Izoh: Maqolalarning ilmiy saviyasi uchun mualliflar o'zlari mas'uldirlar.

25. Хусаинова Г.Р. Башкирская фольклористика в системе современной гуманитарной науки (опыт собирания, издания, исследования)//Известия УФИЦ РАН. Серия: История. Филология. Культура. Том 1. №1. 2024. С.50-56. :: 10.31040/2222-8349-2022-0-2-50-56

DOI: 10.52773/tsuull.conf.2025/DNSM4833

TÜRK MODERNLEŞMESİNİN TAŞIYICI GÜCÜ: HALK TİYATROSU

Алиева Ляззат Бердуақасқызы

*Түрік тілі мен әдебиеті бөлімінің аға оқытушысы,
Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті,
Түркістан қ-сы, Қазақстан
lyazzat.aliyeva@ayu.edu.kz*

Ұлас Жанниет

*Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті,
Филология факультеті, 4-курс Түрік тілі бөлімі, ФТФ-111 тобының
студенті
zhanniyett@gmail.com*

Аңдатпа

Бұл мақалада Түркиядағы жаңару үдерісіндегі халық театрының атқарған маңызды рөлі мен оның мәдени өзгерістерге қосқан үлесі сараланады. Османлы дәуірінен Республика кезеңіне дейін Қарагөз, Хаживат, меддах және орта ойын секілді дәстүрлі театр түрлері халықты тәрбиелеу, әлеуметтік мәселелерді сынға алу және заманауи құндылықтарды тарату құралы ретінде қызмет атқарған. Авторлар Қарагөз бен Хаживат туралы аңыздар мен тарихи деректерге сүйене отырып, көлеңке театрының Шығыстан Османлыға таралып, түрік халқының шығармашылық еңбегімен ұлттық сипатқа ие болғанын көрсетеді.

Кілт сөздер: түрік театры, халық театры, жаңару, Қарагөз, Хаживат, Республика кезеңі, мәдени өзгеріс.

Аннотация

В статье рассматривается значительная роль народного театра в процессе модернизации Турции и его вклад в культурные преобразования. В период от Османской империи до эпохи Республики такие традиционные формы театра, как Карагөз, Хадживат, меддах и орта oyunu, выполняли функцию просвещения народа, критики социальных явлений и распространения современных ценностей. Авторы, опираясь на легенды и исторические документы о Карагөзе и Хадживате, подчеркивают, что теневой театр пришёл с Востока в Османскую империю и приобрёл уникальные национальные черты благодаря творческому вкладу турецкого народа.

Ключевые слова: турецкий театр, народный театр, модернизация, Карагөз, Хадживат, республиканский период, культурные изменения.

Abstract

This article explores the significant role of folk theatre in Turkey's modernization process and its contribution to cultural transformation. From the Ottoman era to the Republican period, traditional theatre forms such as Karagöz, Hacivat, meddah, and orta oyunu functioned as tools for public education, social criticism, and the dissemination of

modern values. Drawing on legends and historical records about Karagöz and Hacivat, the authors emphasize that shadow play originated in Eastern societies, was introduced to the Ottoman Empire, and gained a unique national character through the creative efforts of the Turkish people.

Keywords: Turkish theatre, folk theatre, modernization, Karagöz, Hacivat, Republican era, cultural transformation.

Giriş

Türk modernleşmesi, Osmanlı'nın son dönemlerinden itibaren özellikle Tanzimat ve Meşrutiyet süreçlerinde ivme kazanmış, Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte devlet politikası hâline gelmiştir. Karagöz ve Hacivat, 14. yüzyılda Osmanlı döneminde ortaya çıktığı düşünülen geleneksel Türk gölge oyununun ana karakterleridir. En yaygın anlatıya göre, bu karakterlerin ilham kaynağı Bursa'da yaşamış iki gerçek kişidir. Rivayete göre, Bursa Ulu Camii'nin inşası sırasında demirci ustası Karagöz ile duvarcı Hacivat, işçileri oyalayıp güldürdükleri için inşaatın gecikmesine sebep olmuşlardır. Bu durum padişahın kulağına gidince, ikisi de idam edilir. Daha sonra olanlardan pişmanlık duyan padişah, onların anısını yaşatmak için bu kişileri sahnede canlandıracak bir oyunun yapılmasını ister. Böylece Karagöz ve Hacivat oyunlarının temeli atılır.

Ancak bazı araştırmacılar bu hikâyenin bir efsane olabileceğini, gölge oyunlarının çok daha önce Çin ve Hindistan gibi doğu ülkelerinde ortaya çıktığını ve buradan Orta Doğu'ya, ardından Osmanlı'ya geçtiğini öne sürerler. Bu görüşe göre Karagöz ve Hacivat, Osmanlı'nın bu sanatı kendi kültürüne uyarlamasıyla doğmuştur. Oyunun mizahi yapısı, halkın günlük yaşamını, geleneklerini ve sosyal eleştirilerini yansıtmaları bakımından büyük önem taşır.

Bu dönüşüm yalnızca siyasi ve hukuki alanlarda değil, kültürel yaşamda da köklü etkiler yaratmıştır. Bu bağlamda tiyatro, hem bir eğitim aracı hem de toplumu dönüştüren bir güç olarak kullanılmıştır. Halk tiyatrosu geleneği ise bu modernleşme sürecinin zeminini hazırlayan en önemli kültürel yapı taşlarından biri olarak öne çıkar. Karagöz, orta oyunu, meddah gibi geleneksel türlerle başlayan bu serüven, zamanla Batı tiyatrosu etkisiyle evrilmiş ve halkın bilinçlenmesinde büyük rol oynamıştır.

Türk Halk Tiyatrosunun Tarihsel Gelişimi

Osmanlı'dan Cumhuriyet'e uzanan süreçte Türk toplumu büyük bir dönüşüm süreci yaşamıştır. Bu modernleşme çabaları içinde halk tiyatrosu, sadece bir eğlence aracı değil; halkın bilinçlenmesi, sosyal eleştirinin yapılması ve modern değerlerin aktarılması açısından önemli bir rol oynamıştır. Karagöz-Hacivat, orta oyunu ve meddah gibi geleneksel tiyatro biçimleri, zamanla modern tiyatronun temellerini oluşturmuş, halkın kültürel dönüşümüne öncülük etmiştir. Geleneksel Türk tiyatrosunun özünü teşkil eden, hatta onları birçok yönlerden etkileyen bu geleneksel sanatın durumu hakkında, çeşitli görüşler ortaya atılmış, kaynağı Mısır'a, Çin'e, Orta Asya'ya bağlanmıştır. Elimizde bulunan belgelerin ışığı altında, bu sanatın Türk halkının öz malı olduğu, onun yaratıcı muhayyilesinden doğduğu açıkça bellidir.

1. Geleneksel Türk Halk Tiyatrosu Türleri ve Özellikleri

Karagöz oyunu, Osmanlı toplumunun çok katmanlı yapısını hicivle işleyerek halkın duygularına tercüman olmuştur. Türkler 16. yüzyılın başında perde gerisinden gölge yansıtma tekniğini Mısır'dan almışlardır. Mısır oyunlarında birbirinden kopuk sahneler bulunduğu için ilk başlarda Türk gölge oyunlarında da buna uyulmuştur. Ayrıca, Mısır gölge oyunlarında belirli, kalıplaşmış kişilere pek rastlanmaz. Nitekim 16. yüzyılda Karagöz ve Hacivat'ın adını pek duymayız.

Hacivat Karagöz Gölge Oyununun Tarihçesi ve Gelişim Süreci detaylandırmak gerekirse, Mısır'dan alınmış olan bu yeni oyuna zamanla Türk yaratıcılığı katılmış, çok renkli, hareketli bir biçim verilmiş, kesin biçimini aldıktan sonra da Osmanlı İmparatorluğunun etki alanı çevresinde yayılmıştır. Böylece gölge oyunu Mısır'a yani geldiği yere bu yeni biçimiyle dönüp yerleşmiştir. Nitekim birçok gezgin, 19. yüzyılda Mısır'daki gölge oyununu anlatırken, bunun Karagöz olduğunu, Mısır'a Türkler tarafından sokulduğunu ve çoğunlukla Türkçe oynatıldığını belirtmişlerdir.

Bir rivayete göre, Sultan Orhan Gazi döneminde Bursa'da Ulu Cami inşaatın da çalışan iki işçidir demirci ustası olan Kambur Bâli Çelebi (Karagöz) ile duvarcı ustası olan Halil Hacı İvaz (Hacivat). Arasında geçen nükteli konuşmaları dinlemek isteyen işçiler işi gücü bırakıp onların etrafında toplanır, bu yüzden de inşaat yavaş ilerlermiş. Bu durumu öğrenen padişah her ikisini de idam ettirmiş. (Bir rivayete göre ise ülkeden sürgün edildikleri söylenmektedir). Ancak bir süre sonra pişman olan Padişah bulunmaları için emir verir.

Şeyh Küşteri Karagöz ve Hacivat'ı bulamayınca benzer tasvirlerini bir perde arkasında oynatması ile bu oyun doğmuştur (Siyavuşgil, 1941, s. 32-33). Günümüzde de Karagöz perdesine Şeyh Küşterî Meydanı denir ve Şeyh Küşterî Karagözcülüğün pîri kabul edilir. Karagöz ve Hacivat'ı perdeye taşıması ile bilinmektedir (Oral, 1996, s. 33). Burada üzerinde durulması gereken nokta şudur ki; Bursa'da ki Ulu Cami Sultan Orhan döneminde değil, Yıldırım Bayezid döneminde yapılmıştır.

Karagöz; halkı temsil ederken, Hacivat; eğitilmiş, medrese görmüş sınıfı simgeler. Aralarındaki çatışma, hem sınıfsal farklılıklara hem de modernleşme-yerellik arasındaki gerilime ışık tutar. Osmanlı döneminde halk tiyatrosu üç temel biçim üzerinden şekillenmiştir. Orta oyunu, Karagöz gibi doğaçlamaya dayalıdır ama canlı oyuncularla sahnelenir. Kavuklu ve Pişekâr gibi tipler, belirli karakter kodlarını temsil eder. Meddah, tek başına sahneye çıkan, ses ve mimik kullanarak çeşitli karakterleri canlandıran anlatıcıdır. Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde dini bayramlar, düğünler ya da mevsim geçişlerinde oynanan bu oyunlar, kolektif belleği canlı tutar.

2. Modern Tiyatroya Geçiş ve Batı Etkisi

19. yüzyılda başlayan modernleşme hareketleriyle birlikte, Tanzimat sonrası halk tiyatrosu yerini yavaş yavaş batı tarzı tiyatroya bırakmıştır. Ancak bu geçiş keskin değil, iç içe bir dönüşüm şeklinde olmuştur. Şinasi'nin "Şair Evlenmesi" (1860), geleneksel tiyatrodan farklı olarak sahne tekniği ve yazılı

metin içermesiyle Türk tiyatrosunda bir dönüm noktasıdır. Namık Kemal, halkı eğitmek amacıyla tiyatroyu bir "ahlaki okul" olarak tanımlar. Bu dönemde halk tiyatrosu, modern tiyatroya bir köprü görevi üstlenmiştir. Tanzimat Dönemi, Osmanlı toplumunun Batı'yla kültürel ve siyasal anlamda yakınlaştığı bir dönemdir. Bu dönemde edebiyatta da önemli dönüşümler yaşanmış, klasik divan şiirinin yerine Batılı anlamda edebi türler ortaya çıkmıştır. Bu türlerden biri olan tiyatro, Türk edebiyatına ilk kez Şinasi tarafından kazandırılmıştır. 1859 yılında yazılan "Şair Evlenmesi", Türk edebiyatının ilk yerli tiyatro eseri olarak kabul edilir. Şinasi bu eseriyle hem tiyatro sanatını tanıtmış hem de geleneksel evlilik anlayışını eleştirerek toplumda sosyal bir değişim talep etmiştir.

3. Cumhuriyet Döneminde Halk Tiyatrosunun Eğitici Rolü

Cumhuriyetin ilanı ile birlikte tiyatro, toplumu modernleştirme projesinin bir parçası hâline gelmiştir. Halkevleri aracılığıyla taşraya kadar ulaşan tiyatro faaliyetleri, halkı eğitmenin ve bilinçlendirmenin bir yolu olarak görülmüştür. Köy seyirlik oyunları ve gezici tiyatro grupları ile modernleşme değerleri (kadın-erkek eşitliği, eğitim, sağlık) halka tiyatro üzerinden anlatılmıştır. Musahipzade Celal gibi yazarlar, geleneksel motifleri modern yapılar içinde işleyerek halk tiyatrosunu yeniden üretmiştir. Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte Türkiye'de birçok alanda köklü değişiklikler yaşanmış, özellikle eğitim, kültür ve sanat alanlarında halkı bilinçlendirme çabaları ön plana çıkmıştır. Halk tiyatrosu, bu dönemde sadece bir eğlence aracı olarak değil, aynı zamanda halkı eğiten, yönlendiren ve modernleşme sürecine dahil eden bir iletişim aracı olarak kullanılmıştır. Köy seyirlik oyunları, Karagöz ve Ortaoyunu gibi geleneksel biçimler, Cumhuriyet idealleriyle yeniden yorumlanmış ve tiyatro, halkı yeni rejimin değerleriyle tanıştırmada önemli bir araç hâline gelmiştir. Bu makalede, Cumhuriyet Döneminde halk tiyatrosunun eğitici işlevi, tarihsel gelişimi ve etkileri incelenecektir.

1923 sonrası Türkiye'de eğitim, okullaşma ve halkın bilinç düzeyinin artırılması öncelikli devlet politikaları hâline gelmiştir. Okuma yazma oranının düşüklüğü ve kırsal kesimde bilgiye ulaşımın sınırlı olması nedeniyle tiyatro, görsel ve işitsel bir eğitim aracı olarak öne çıkmıştır. 1930'lu yıllarda Halkevleri ve Köy Enstitüleri tiyatroyu bir eğitim vasıtası olarak sistemli biçimde kullanmaya başlamıştır.

Halkevlerinde sergilenen tiyatro oyunları, hem halkın kültürel gelişimine katkıda bulunmuş hem de sağlık, hijyen, üretim teknikleri gibi günlük yaşamla ilgili konularda bilinç oluşturmıştır. Aynı zamanda, kadınların toplumda daha aktif rol alması gerektiği gibi sosyal mesajlar da bu oyunlar aracılığıyla iletilmiştir.

4. Halk Tiyatrosunun Günümüzdeki İzleri

Günümüzde dizi, sinema ve sahne sanatlarında halk tiyatrosunun izlerini görmek mümkündür. Kavuklu ve Pişekâr tipi karakterlerin çağdaş versiyonları çeşitli komedi programlarında kullanılmaktadır. Ferhan Şensoy ve Yılmaz Erdoğan gibi sanatçılar, halk tiyatrosu motiflerini günümüz izleyicisiyle

buluşturmıştır. Halk tiyatrosu, toplumsal sorunlara temas etme geleneğini çağdaş sanat içinde sürdürmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı, halk tiyatrosunu kültürel miras eğitimi kapsamında ders programlarına dahil etmiştir. Özellikle ilkokul ve ortaokul düzeyinde öğrencilere Karagöz, Ortaoyunu ve meddahlık gibi türler hem izletilmekte hem de uygulamalı olarak tanıtılmaktadır. Günümüz televizyon dizilerinde halk tiyatrosunun mizah anlayışı, tipler ve sosyal eleştiri yönü sıkça kullanılmaktadır. Bazı dizilerde Karagöz ve Hacivat benzeri ikililer, Kavuklu-Pişekâr gibi karşıt karakterler bulunur. Tiyatroda kullanılan aşırı abartılı mimikler ve jestler, özellikle komedi dizilerinde hâlâ etkilidir. "Seksenler", "Ekmek Teknesi" gibi dizilerde halk tiyatrosuna özgü tipler (ağa, mahalle delikanlısı, meddah tarzı anlatıcı) göze çarpar.

Halk tiyatrosu, günümüzde sahne, medya, eğitim ve kültürel etkinlikler gibi pek çok alanda farklı formlarda varlığını sürdürmektedir. Geleneksel biçimleri zamanla dönüşse de özündeki eğlendirici, eğitici ve düşündürücü işlevlerini korumaktadır. Bu izler, halk tiyatrosunun bir "geçmişten bugüne köprü" işlevi gördüğünü ve toplumun kültürel belleğinde hala canlı bir yer tuttuğunu göstermektedir. Günümüzde yapılması gereken, bu değerli kültürel mirasın sadece nostaljik bir unsur değil, yaşayan bir iletişim biçimi olarak değerlendirilmesidir.

Sonuç

Halk tiyatrosu, Türk modernleşmesinin taşıyıcı güçlerinden biri olarak; halkın eğitiminde, kültürel dönüşümünde ve toplumsal eleştirinin gelişiminde büyük rol oynamıştır. Modern tiyatronun yapı taşları, halk tiyatrosunun doğrudan mirasçısıdır. Bugün bile halk tiyatrosunun öğeleri, güncel sanat formları içinde yaşamaktadır. Türk halk tiyatrosu, sadece bir eğlence aracı değil, aynı zamanda halkın sosyal, kültürel ve siyasi dönüşümünde etkin bir rol oynamış bir platformdur. Geleneksel formların modern tiyatroyla harmanlanması, Türkiye'nin kültürel zenginliğini ve halkla devlet arasında köprü kurulmasını mümkün kılmıştır. Bu bağlamda halk tiyatrosu, Türk modernleşmesinin taşıyıcı gücü olarak değerlendirilmeyi fazlasıyla hak etmektedir.

Karagöz ve Hacivat gibi geleneksel tiyatro türleri, halkın mizah anlayışını, sosyal yaşamını ve dönemin toplumsal yapısını yansıtarak, halkla yönetim arasındaki ilişkiye dair eleştirel söylemler üretmiştir. Özellikle Karagöz oyunlarında halk kesimini temsil eden Karagöz ile medrese görmüş aydın sınıfı temsil eden Hacivat karakterleri üzerinden sınıfsal çatışmalar ve sosyal meseleler mizahi bir dille işlenmiştir. Bu özellikleriyle halk tiyatrosu, halkın toplumsal olaylara bakışını şekillendiren ve kolektif belleği diri tutan bir iletişim aracı olmuştur.

Cumhuriyet Dönemi'nde Halkevleri ve Köy Enstitüleri aracılığıyla tiyatro, halkı modernleşme idealleriyle buluşturmak, kadın-erkek eşitliği, sağlık, eğitim gibi toplumsal değerleri yaygınlaştırmak ve kırsal kesime kültürel hizmet

sunmak amacıyla kullanılmıştır. Gezici tiyatro toplulukları ve köy seyirlik oyunları sayesinde tiyatro, taşra halkının yaşamına doğrudan temas etmiş, böylece modernleşme sürecinin tabana yayılmasına katkı sağlamıştır.

Günümüzde ise halk tiyatrosunun izleri, dizi, sinema ve sahne sanatları başta olmak üzere medya ve kültürel etkinliklerde sürmekte; halk tiyatrosunun mizah anlayışı, karakter tiplmeleri ve toplumsal eleştiri geleneği çağdaş sanat biçimlerine uyarlanmaktadır. Karagöz-Hacivat benzeri ikililer, meddah tarzı anlatıcılar ve halk tiyolojileri günümüz sanatında yeniden yorumlanarak varlığını sürdürmektedir. Bu durum, halk tiyatrosunun yalnızca nostaljik bir unsur değil, yaşayan ve sürekli yenilenen bir kültürel miras olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak, halk tiyatrosu, Türk modernleşme sürecinde halkla devlet arasında köprü kuran, toplumun sosyal, kültürel ve siyasi dönüşümüne katkıda bulunan güçlü bir kültürel yapı taşı olmuştur. Modern tiyatronun yapı taşlarını oluşturan halk tiyatrosu, günümüz sanat anlayışına da yön vermeyi sürdürmektedir. Bu bağlamda halk tiyatrosu, yalnızca geçmişin bir hatırası değil, bugünün toplumsal belleğini diri tutan ve gelecek kuşaklara aktarılması gereken değerli bir kültürel miras olarak değerlendirilmelidir.

Kaynakça

1. And, M. (1972). Türk Tiyatrosunun Evreleri. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
2. Özdemir, H. (2005). Türk Tiyatrosunda Modernleşme Süreci. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
3. Karabağ, A. (2016). Halk Tiyatrosundan Modern Tiyatroya Geçişte Köprü Rolü. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (40), 215–230.
4. Arslan, M. (2011). Cumhuriyet Döneminde Halk Eğitimi ve Tiyatro. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(19), 112–120.
5. Ertürkmen, A. (2002). Geleneksel Türk Tiyatrosu. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.
6. Kocatürk, V. (1984). Türk Edebiyatı Tarihi. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
7. Gölpınarlı, A. (1979). Meddahlık ve Karagöz. İstanbul: Cem Yayınevi.
8. Halman, Talât Sait. *Türk Gölge Oyunu: Karagöz*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1980.
9. Duymaz, Ali. "Türk Gölge Oyunu: Karagöz ve Hacivat." *Millî Folklor Dergisi*, sayı 49, 2001, ss. 35–41.
10. Şener, Sevda. *Cumhuriyet Dönemi Türk Tiyatrosu*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1983.
11. Parlatır, İsmail. Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türk Tiyatrosu. Ankara: Akçağ Yayınları, 2002.
12. İnci Enginün. Yeni Türk Edebiyatı Tanzimat'tan Cumhuriyet'e. İstanbul: Dergah Yayınları, 2006.

Zhumagali İBRAGİMOV. KAZAK TÜRKCESİNİN TÜRKİSTAN AĞZINDA EDATLAR	245
Зульфия Ишкильдина, Светлана Косцова. СЛОВООБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ СТРУКТУРА СЛОВА В РУССКОМ И БАШКИРСКОМ ЯЗЫКАХ: СОПОСТАВИТЕЛЬНЫЙ АСПЕКТ	251
Ahmedova Shaxnozaxon. TOPONIMIKA FANI VA UNING RIVOJLANISH BOSQICHLARI	256
Shirnova Yekaterina Turakulovna. O'ZBEK VA RUS TILLARI MUROJAAT VOSITALARI TADQIQIGA DOIR	261
Aynur Cəfərova. QARAQALPAQ DİLİNDƏ KONSONATLARIN (SAMİTLƏRİN) İŞLƏNMƏSİ	267
IV SHU'BA. TURKIY XALQLARNING UMUMIY MADANIY MEROSI	
Аминев Закирьян Галимьянович. ОБ АРХАИЧЕСКИХ БАШКИРСКИХ ЭПОСАХ «УРАЛ БАТЫР» И «АКБУЗАТ»	275
Турганбаев Нурмамат Орозович. БАЙЫРКЫ ТАШ ЖАЗМА ЭСТЕЛИКТЕРДЕГИ ОРТОК СӨЗДӨР	278
Адилбекова Эльмира Сейтимовна, Емре Гүлже. TÜRK ANLATI GELENEĞİNDEKİ GÖLGE OYUNLARI: KARAGÖZ	286
Turgay AKDURUŞ. RENKLERİN SİYASİ VE TOPLUMSAL OLAYLARDA KULLANIMI	295
Filiz GÜVEN, Zeynep AVCI. İŞLEVSEL TİPTEN BELLEKSEL TEMSİLE: EMİR TİMUR'UN TÜRKİYE SAHASINDAKİ HALK ANLATILARINDA TİPOLOJİK DÖNÜŞÜMÜ	303
Камалова Гульдар Рашитовна, Шакурова Шаура Рашитовна. НАУЧНОЕ НАСЛЕДИЕ И ВКЛАД ВЫДАЮЩЕГОСЯ УЧЕНОГО-ТЮРКОЛОГА РАШИТА ШАКУРОВА В ГУМАНИТАРНУЮ НАУКУ	312
Алиева Ляззат Бердуақасқызы, Ұлас Жанниет. TÜRK MODERNLEŞMESİNİN TAŞIYICI GÜCÜ: HALK TİYATROSU	322
Əhmədova Səbirə Şövqi qızı. SƏMƏRQƏND ŞƏHƏRİNİN TARİXİ MEMARLIQ ABİDƏLƏRİ	328
Fatimə Salmanova. AZƏRBAYCAN MUĞAMI	334
Sobirova E'zoza G'ayrat qizi. TURKIY XALQLARNING MILLIY QADRIYATLARINI TALQIN ETISH	339
Ayan Əlizadə. QƏRBİ AZƏRBAYCAN BÖLGƏSİNİN ZƏNGİN MƏTBƏXİ	341
Həsənova Ülkər Fikrət. TARİX DƏRSLƏRİNDƏ AKMEOLOJİ SƏRİŞTƏNİN FORMALAŞDIRILMASINDA İSTİFADƏ OLUNAN ÜSUL VƏ VASİTƏLƏR	348
Aysel Hüseynova. UŞA-QARABAĞIN MƏDƏNİ İNCİSİ	353
Hüseynova Fatimə. AZƏRBAYCAN VƏ ÖZBƏK XALÇALARI	359
Zülfıqarova Aytən. ÇÖVKƏN OYUNU	367
Abbosova Mubina. ZAHIRIDDIN MUHAMMAD BOBUR - TURKIY MADANIYAT TARG'IBOTCHISI	371

